

Upravni sud Republike Hrvatske

Zakon o državnim maticama (Narodne novine, broj 96/93)

Članak 9. i 38. stavak 1.

PODACI O PROMJENI DRŽAVLJANSTVA RODITELJA
SADRŽANI U TEMELJNOM UPISU PREDMET SU
NAKNADNOG UPISA U MATICU ROĐENIH.

(Presuda Upravnog suda Republike Hrvatske, Us-7601/1997
od 16. veljače 2000.)

“Sporno je u ovoj stvari pravno pitanje da li se činjenica promjene državljanstva jednog od roditelja djeteta koja je nastupila nakon rođenja djeteta upisuje u matici knjige rođenih djeteta, o čemu ovisi da li će se u izvratku iz matice knjige rođenih navesti podatak o novom državljanstvu roditelja sukladno članku 42. stavku 2. Zakona o državnim maticama (Narodne novine, br. 96/93) koji traži da izvatak sadrži podatke koji su upisani u državnoj matici do vremena izdavanja izvataka.

Tuženo tijelo ispravno smatra da se u ovakvom slučaju ne radi o ispravljanju pogrešaka u smislu članka 29. i 30. tog zakona, međutim, ne može se prihvatiti shvaćanje da se naknadni upis (članak 9. Zakona), može odnositi samo na statusne promjene osobe upisane u

matici rođenih. Tuženo tijelo, naime, smatra da Zakon nije predvidio da se promjene državljanstva roditelja upisuju naknadno u maticu rođenih djeteta, a to shvaćanje ovaj sud ne prihvaća.

Zakon o državnim maticama razlikuje tri vrste upisa u državne matice, temeljne upise, naknadne upise i bilješke i temeljne upise činjenica nastalih u inozemstvu.

Temeljni upis u maticu rođenih je upis činjenice rođenja (članak 35. stavak 1.), a taj upis sadrži, prema članku 9. Zakona, podatke o rođenju: ime i prezime i spol djeteta; dan, mjesec, godinu, sat i mjesto rođenja; narodnost i državljanstvo; zatim podatke o roditeljima djeteta: ime i prezime (za majku i djevojačko prezime), datum i mjesto rođenja, narodnost, državljanstvo, zanimanje, prebivalište i adresa stanovanja. Dakle, u temeljnom upisu činjenice rođenja sadržana su dva podatka o državljanstvu - za dijete i roditelje.

Naknadni upisi i bilješke su prema članku 38. stavku 1. Zakona dopune i izmjene temeljnog upisa, a odnose se na činjenice koje su nastale ili su postale poznate nakon izvršenog temeljnog upisa. Člankom 9. Zakona propisano je (pod b), što se kao naknadni upis i bilješka upisuje u matičnu knjigu rođenih i tu se izričito u točki 11. spominje promjena državljanstva. Ne govori se da se upisuje samo promjena državljanstva djeteta, što znači da sve podatke o promjenama državljanstva koji su sadržani u temeljnom upisu, dakle i promjena državljanstva roditelja djeteta, trebaju biti predmet naknadnog upisa u matici rođenih. U prilog takvom shvaćanju govori i Napatuk ministra uprave za provedbu Zakona o državnim maticama (Narodne novine, br. 96/93), koji u točki 33. govori samo o upisu naknadnog stjecanja ili prestanka hrvatskog državljanstva, a ne ograničava ovaj naknadni upis samo na upis promjene državljanstva djeteta. Stoga je trebalo udovoljiti tužiteljčinom traženju.”

Zakon o osobnoj iskaznici (Narodne novine,
broj 53/91, 9/92)

Članak 3. i 6.

Ustavni zakon o ljudskim pravima i slobodama i o pravima
etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici
Hrvatskoj (Narodne novine, broj 105/00 - pročišćeni tekst)

Članak 7.

KAD STATUTOM OPĆINE ILI GRADA NIJE PROPI-
SANO DA JE PORED HRVATSKOG JEZIKA U
SLUŽBENOJ UPORABI JEZIK I PISMO NACIO-
NALNE ZAJEDNICE ILI MANJINE, TADA MINISTAR-
STVO UNUTARNJIH POSLOVA NE MOŽE IZDATI
STRANCI OSOBNU ISKAZNICU NA HRVATSKOM
JEZIKU I JEZIKU TE NACIONALNE ZAJEDNICE ILI
MANJINE.

(Presuda Upravnog suda Republike Hrvatske, Us-5870/1998
od 22. studenog 2001.)

“Prema odredbi članka 7. Ustavnog zakona o ljudskim pravima i
slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u
Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 105/00 - pročišćeni tekst)
pripadnici svih etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Repu-
blici Hrvatskoj mogu slobodno upotrebljavati, u privatnom i javnom
životu, svoj jezik i pismo. U općinama u kojima pripadnici etničke i
nacionalne zajednice ili manjine čine većinu u ukupnom broju sta-
novnika u službenoj uporabi će biti uz hrvatski jezik i latinično pis-
mo i jezik i pismo te etničke i nacionalne zajednice ili manjine.

Prema Uredbi o načinu i uvjetima upotrebe jezika i pisma narodnosti u postupku pred organima uprave i organizacijama koje obavljaju javna ovlaštenja (Narodne novine, broj 5/81), koja je bila na snazi u vrijeme donošenja osporenog rješenja, bilo je propisano da na području na kojem je statutom općine utvrđena ravnopravna upotreba jezika i pisma narodnosti, organi uprave i organizacije vode postupak na jeziku pripadnika tih narodnosti te organi uprave i organizacije osiguravaju ravnopravnu upotrebu jezika i pisma narodnosti osobito u objavljivanju propisa i drugih akata koje donose (članak 6.).

Navedena Uredba prestala je važiti stupanjem na snagu Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 51/00 i 56/00). Člankom 4. stavku 1. točkom 3. propisano je da se ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina ostvaruje u skladu s odredbama Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj, Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Europe i ovoga Zakona pod uvjetom da je to statutom propisala općina i grad, u skladu s Ustavnim zakonom o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj, Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Europe i ovim zakonom.

Prema članku 18. stavku 1. točki 1. Zakona, tijela državne uprave prvog stupnja, ustrojstvene jedinice središnjih tijela državne uprave koje postupaju u prvom stupnju, sudbena tijela prvog stupnja, državna odvjetništva i državna pravobraniteljstva prvog stupnja, javni bilježnici i pravne osobe koje imaju javne ovlasti, te koje imaju svoje urede i ispostave u općinama, gradovima i županijama u kojima je u službenoj uporabi pored hrvatskog jezika i latiničnog pisma jezik i pismo nacionalne manjine, na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, a na zahtjev građanina dvojezično ili višejezično izdaju javne isprave.

Dakle, naprijed citiranim zakonom propisano je da se u općinama i gradovima u kojima pripadnici etničkih i nacionalnih zajednica ili

manjina čine većinu u ukupnom broju stanovnika statutom propisuje da je u službenoj uporabi jezik i pismo te nacionalne zajednice ili manjine. Sukladno naprijed citiranim odredbama Zakona odredbom članka 8. stavka 1. Statuta grada M.L. (Sl. novine, broj 15/97) propisano je da se pripadnicima talijanske manjine kao autohtone manjine u gradu M.L. osigurava, između ostalog, slobodno služenje svojim jezikom i pismom i kulturna autonomija, jer se radi o pripadnicima talijanske manjine koji ne čine većinu u ukupnom broju stanovnika.

Stoga u konkretnom slučaju sama činjenica da je tužitelj po nacionalnosti Talijan ne daje mu pravo na izdavanje dvojezične osobne iskaznice na hrvatskom i talijanskom jeziku.”

Zakon o hrvatskom državljanstvu (Narodne novine, broj 53/91, 28/92)

Članak 13. stavak 1. točka 2.

NE MOŽE STEĆI HRVATSKO DRŽAVLJANSTVO
PRIROĐENJEM DIJETE KOJE NE ŽIVI U REPUBLICI
HRVATSKOJ U ISTO VRIJEME KADA I NJEGOV
RODITELJ KOJI TRAŽI STJECANJE HRVATSKOG
DRŽAVLJANSTVA.

(Presuda Upravnog suda Republike Hrvatske, Us-6077/1999
od 23. svibnja 2001.)

“Prema odredbama članka 13. Zakona o hrvatskom državljanstvu (Narodne novine, broj 53/91, 28/92) prirođenjem stječe hrvatsko državljanstvo maloljetno dijete ako oba roditelja stječu državljanstvo

prirođenjem, ako prirođenjem stječe državljanstvo samo jedan od roditelja, a dijete živi u Republici Hrvatskoj, ili ako prirođenjem stječe državljanstvo samo jedan od roditelja, a drugi je bez državljanstva ili nepoznatog državljanstva, a dijete živi u inozemstvu. U ovom slučaju nisu ispunjene pretpostavke niti jedne od navedenih odredbi. Naime, otac malodobnih tužitelja stekao je hrvatsko državljanstvo temeljem rješenja Ministarstva broj 511-01-42-UP/I-1/4192/1-95 od 10. 10. 1995., a drugi roditelj - majka je makedonska državljanica, dakle nije osoba nepoznatog državljanstva.

Iz podataka spisa proizlazi da su malodobni tužitelji bili prijavljeni u Republici Hrvatskoj, ali s prekidima, s time da u vrijeme stjecanja državljanstva oca 10. 10. 1995. nisu bili u Republici Hrvatskoj nego su živjeli s majkom u Makedoniji. Odredbu članka 13. stavka 1. točke 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu treba tumačiti tako da prirođenjem stječe državljanstvo ono dijete koje živi u Republici Hrvatskoj u vrijeme kada i jedan od roditelja koji traži stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem za sebe i za to dijete. Iz potvrde o prijavi boravišta, prebivališta odnosno prijavi promjene adrese stana koja se nalazi u spisu proizlazi da su malodobni tužitelji prijavljeni u S. od 21. 9. 1998. nakon što je njihov otac već stekao hrvatsko državljanstvo odnosno da je naknadno podnio zahtjev za malodobne tužitelje. Ova naknadna prijava prebivališta ne može biti odlučna za drukčije rješenje stvari, kao ni druge okolnosti koje tužitelji navode u tužbi.

Priredila:

Mira Štern*

* Mira Štern, dip. pravica, sutkinja Upravnog suda Republike Hrvatske